

# Zingeving in Nederland

Rapport Ipsos I&O

In opdracht van Trouw



[www.ioresearch.nl](http://www.ioresearch.nl)

# Colofon

**Uitgave**

Ipsos I&O  
Piet Heinkade 55  
1019 GM Amsterdam

**Rapportnummer**

2024/285

**Datum**

november 2024

**Opdrachtgever**

Trouw

**Auteurs**

Asher van der Schelde  
Peter Kanne

**Copyright**

Het overnemen uit deze publicatie is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld.

# Inhoudsopgave

<b>Inleiding</b>	<b>5</b>
Zingevingstypes	7
De verschillende typen zinzoekers	<b>Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.</b>
De artistieke zinzoeker	8
De rationele zinzoeker	8
De praktische zinzoeker	8
De morele zinzoeker	9
De spirituele zinzoeker	9
De emotionele zinzoeker	9
Geen specifieke zinzoeker	10
<b>1 Tevredenheid met eigen leven</b>	<b>11</b>
1.1 Geld maakt wel degelijk gelukkig	11
1.2 Gezondheid maakt nog gelukkiger	12
<b>2 Zingeving</b>	<b>13</b>
2.1 Zingeving is belangrijk voor groot deel bevolking	13
2.2 Zingeving in eigen woorden	14
Overeenkomsten	14
Verschillen	14
2.3 Jongvolwassenen meer bezig met zingeving	16
<b>3 Zelfperceptie</b>	<b>17</b>
3.1 Men ziet zichzelf vooral als praktisch, rationeel of moreel	17
3.2 Man ziet zichzelf vaker als rationeel, vrouw als emotioneel	18
<b>4 Uitspraken</b>	<b>19</b>
4.1 Rationele uitspraken	22
4.2 Praktische uitspraken	23
4.3 Artistieke uitspraken	24
4.4 Morele uitspraken	25
4.5 Emotionele uitspraken	26
4.6 Spirituele uitspraken	27
<b>5 Indeling zingevingstypes</b>	<b>28</b>
5.1 Hoe we te werk gingen	28
5.2 Vier op de tien vallen niet onder specifiek type	29

5.3	Samenhang tussen verschillende zingevingstypes _____	30
5.4	De artistieke zinzoeker _____	31
5.5	De rationele zinzoeker _____	32
5.6	De praktische zinzoeker _____	33
5.7	De morele zinzoeker _____	34
5.8	De spirituele zinzoeker _____	35
5.9	De emotionele zinzoeker _____	36
5.10	Geen specifieke zinzoeker _____	37

# Inleiding

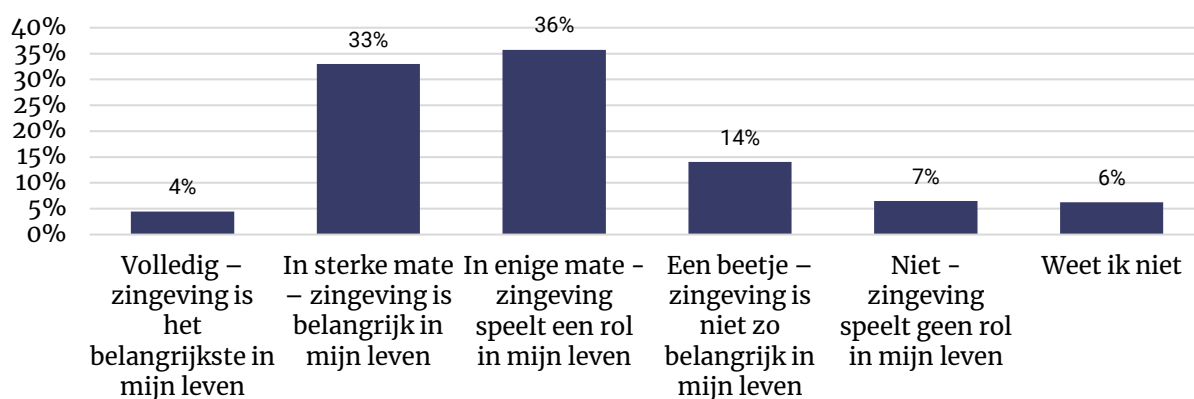
Dagblad Trouw besteedt de komende tijd speciale aandacht aan zingeving. Ipsos I&O achterhaalde voor Trouw welke rol zingeving speelt in de levens van Nederlanders, samen met Rens Bod, hoogleraar geesteswetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam. Bod formuleerde in een eerder stadium verschillende zingevingvormen en linkte hier samen met (Peter) Henk Steenhuis uitspraken en zingevingstypen aan. Ipsos I&O vertaalde dit naar een publieksenquête.

## Zingeving speelt rol voor drie op vier Nederlanders

Een klein deel (4%) van de Nederlanders vindt zingeving het allerbelangrijkste in hun leven. Voor een op de drie is zingeving belangrijk (33%). Voor een ongeveer even groot deel (36%) speelt het een rol terwijl veertien procent aangeeft het niet zo belangrijk te vinden en zeven procent dat het helemaal geen rol speelt. In totaal kunnen we zeggen dat voor drie op vier (73%) Nederlanders zingeving een rol speelt: ruim tien miljoen volwassenen.

**Figuur 1: In hoeverre zou u zichzelf omschrijven als iemand die op zoek is naar zingeving?**

Basis: allen (n=2.257).



**Bron: Ipsos I&O (november 2024)**

## Overeenkomsten

Als Nederlanders vervolgens in hun eigen woorden uitleggen wat zingeving voor hen betekent, zijn er veel overeenkomsten tussen de groepen. De volgende aspecten komen vaak terug:

**Verbondenheid:** Over de hele breedte geeft men aan dat verbondenheid met anderen een belangrijke factor is. Dit kan zijn in de vorm van familie, vrienden, of de bredere gemeenschap. Mensen vinden betekenis in het zorgen voor anderen, het delen van ervaringen en het bijdragen aan een groter geheel.

*"Iets betekenen voor iemand. Sociale contacten, natuur en de wereld. Je steentje kunnen bijdragen."*  
*"Als ik mijn dierbaren een goed leven kan geven."*

**Betekenisvol handelen:** Nederlanders vinden zingeving in activiteiten die ze als betekenisvol ervaren. Dit kan variëren van werk en hobby's tot vrijwilligerswerk en het opvoeden van

kinderen. Het gaat om het gevoel dat je iets doet wat ertoe doet, wat een positieve impact heeft op jezelf of op anderen.

*"Iets voor de maatschappij kunnen doen: vrijwilligers werk, geld verdienen dat ik weg kan geven of investeren in startups voor een beter klimaat of andere wereldproblemen."*

*"Ondanks mijn leeftijd toch een "kleine" betekenis hebben in deze maatschappij."*

**Waarden en idealen:** Zingeving is vaak gekoppeld aan persoonlijke waarden en idealen. Mensen vinden betekenis in het leven door te handelen naar hun overtuigingen, of dat nu religieus, moreel, of maatschappelijk georiënteerd is. Het gaat om het nastreven van iets wat je belangrijk vindt, wat je een gevoel van richting en doel geeft.

*"Als hetgeen wat ik doe aansluit op mijn idealen dan vind ik dat het zingeving is."*

*"Er is een doel met ons leven, en ik vond het belangrijk mijn leven te laten beantwoorden aan dat doel, namelijk God eren, tot zijn plezier te leven."*

Zelfs in de groepen waar zingeving minder belangrijk is, zien we deze elementen terug, zij het in een minder expliciete vorm. De behoefte aan verbondenheid, betekenisvol handelen en het leven naar je waarden lijken universele menselijke behoeften die in verschillende gradaties en op verschillende manieren tot uiting komen in de ervaring van zingeving.

### Verschillen

Toch zijn er ook duidelijke verschillen als we de antwoorden van de verschillende groepen (de groepen zijn hier gedefinieerd aan de hand van het belang dat ze hechten aan zingeving) met elkaar vergelijken.

De (kleine) groep die zingeving ziet als iets essentieels is relatief vaak religieus. Zij proberen een hoger doel na te streven. Vaak heeft dit hogere doel een godsdienstige connotatie, maar dat is zeker niet altijd het geval. Niet-religieuzen voor wie zingeving essentieel is leven ook met een missie. Ze streven naar een betere wereld. Voor henzelf en voor anderen.

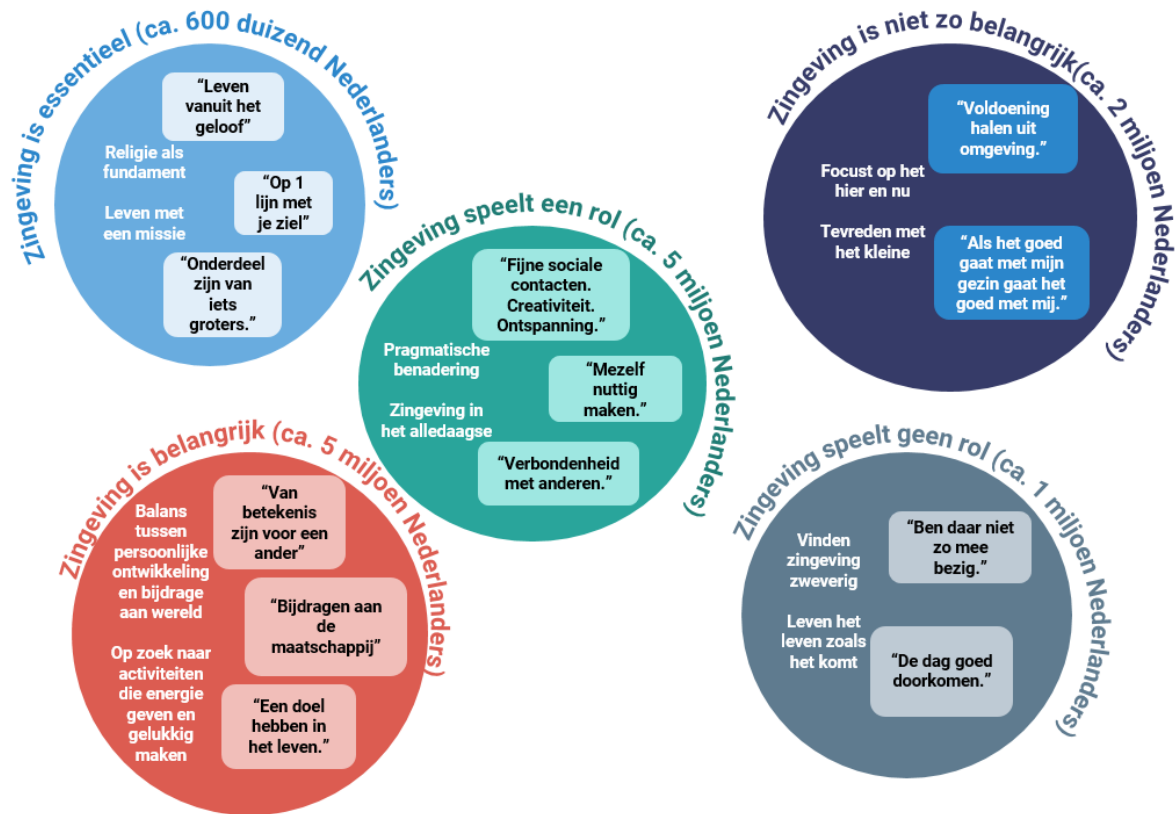
Nederlanders die zingeving als belangrijk (maar niet essentieel) ervaren zien zingeving vaak in het licht van een bijdrage leveren aan de maatschappij en mensen om hen heen. Ook zij vinden het hebben van een doel belangrijk. Ze zijn meer dan de eerste groep ook bezig met persoonlijke ontwikkeling.

Voor de circa 5 miljoen Nederlanders voor wie zingeving een rol speelt (maar geen belangrijke) geldt dat ze een meer pragmatische benadering hebben bij zingeving. Zij zoeken naar zingeving in het alledaagse. Ze vinden betekenis in activiteiten die hen voldoening geven, zoals werk, hobby's en sociale contacten. Ze leiden graag een nuttig leven en willen iets betekenen voor anderen, maar dit is niet hun primaire focus.

De groep voor wie zingeving niet zo belangrijk is focust vooral op het hier en nu. Ze zijn tevreden met een 'eenvoudig' leven en hechten minder waarde aan hogere doelen of het maken van een verschil.

De vijf groepen – mate waarin zingeving een rol speelt – zijn in onderstaande figuur schematisch weergegeven.

**Figuur 2: Illustratie van hoe veel belang verschillende groepen Nederlanders hechten aan zingeving**  
De citaten zijn korte uitsneden van open antwoorden op de vraag wat men onder zingeving verstaat.



**Bron: Ipsos I&O (november 2024)**

De kleine groep Nederlanders (circa een miljoen) voor wie zingeving geen rol speelt geven aan zingeving een zweverig begrip te vinden. Ze nemen het leven zoals het komt en zijn niet zo bezig met het vinden van betekenis.

### Zes zingevingstypes

In zijn boek *Waarom ben ik hier? Een kleine wereldgeschiedenis van zingeving* onderscheidt Rens Bod verschillende zingevingvormen die in een tweede stadium samen met Trouw-redacteur Henk Steenhuis gelinkt zijn aan zingevingstypes. Ipsos I&O vertaalde dit naar een vragenlijst voor dit onderzoek.

In dit onderzoek zijn zes van deze types opgenomen. Namelijk:

- de artistieke zinzoeker (mensen die zingeving vinden in het ervaren en creëren van schoonheid)
- de rationele zinzoeker (mensen die zingeving ervaren door na te denken)
- de praktische zinzoeker (mensen die zingeving ervaren door dingen te doen)
- de morele zinzoeker (mensen die zingeving ervaren door het moreel juiste na te streven)

- de spirituele zinzoeker (mensen die zingeving ervaren door te zoeken naar 'het hogere')
- de emotionele zinzoeker (mensen die zingeving ervaren via relaties met anderen).

Door 48 uitspraken voor te leggen konden we respondenten toewijzen aan een bepaald zingevingstype. Op voorhand linkten we de uitspraken aan bepaalde zingevingstypen. Vervolgens keken we naar de samenhang tussen de uitkomsten van de uitspraken en in hoeverre mensen zichzelf zien als een bepaalde type zinzoeker. Daaruit volgde dat acht uitspraken helemaal geen samenhang vertoonden met de zelf-perceptie. De overige uitspraken gebruikten we om respondenten toe te wijzen aan een zingevingstype. Als iemand tot het vijfde deel van de bevolking hoorde dat het hoogst scoorde op een bepaald zingevingstype, werd hij of zij aan dit type toegewezen.

Sommige Nederlanders scoren hoog op meerdere zingevingstypes en behoren zodoende tot meerdere groepen. Voor vier op de tien geldt dat ze op geen van de types bijzonder hoog scoren.

### **De artistieke zinzoeker**

Artistieke zinzoekers vinden betekenis in schoonheid, creativiteit en artistieke expressie, met name in kunstvormen zoals kunst, muziek, film, literatuur en cultureel erfgoed. Ze waarderen schoonheid in diverse vormen en uiten zich graag creatief.

Artistieke zinzoekers zijn vaker vrouw dan man en relatief oud. Ze hebben relatief vaak een voorkeur voor links-progressieve partijen. Bijna de helft (46%) van deze zinzoekers zou nu namelijk links-progressief stemmen (gemiddelde is 36%).

Ook hebben artistieke zinzoekers relatief veel contact met hun medemens. Dit betreft voornamelijk vrienden en kennissen maar ook mensen op het internet. Artistieke zinzoekers lezen ook vaker de NRC en de Volkskrant dan anderen.

### **De rationele zinzoeker**

Rationele zinzoekers vinden betekenis in het continu verwerven van kennis. Ze delen hun inzichten graag met anderen, streven naar uitblinken in hun vakgebied en zoeken naar een dieper zelfbewustzijn.

Rationele zinzoekers zijn vaker man (57%) dan vrouw (43%) en relatief jong. Ook is de ruime meerderheid van deze groep hoger opgeleid (62% volgde een hbo- of wo-opleiding).

De rationale zinzoeker leest graag de NRC, Volkskrant of Trouw en heeft een links-progressieve politieke voorkeur. Rationele zinzoekers hebben relatief vaak betaald werk (69% t.o.v. 60% gemiddeld), geen kinderen (55% t.o.v. 42% gemiddeld) en verdienen goed (25% verdient twee keer modaal of meer, t.o.v. 19% gemiddeld).

### **De praktische zinzoeker**

Praktische zinzoekers vinden betekenis in actie en onafhankelijkheid en worden gedreven door tastbare prestaties, financiële zekerheid en avontuur. Hard werken een middel is om hun doelen te bereiken.



Ze zijn meestal mannelijk (61%). Ook zijn ze relatief jong (36% procent is jonger dan 35 jaar, t.o.v. 26% gemiddeld). Qua opleidingsniveau verschillen ze niet sterk van het gemiddelde al is het aandeel lager opgeleiden relatief laag (11% t.o.v. 19% gemiddeld).

Praktische zinzoekers lezen bij voorkeur de Telegraaf. Ook stemmen ze relatief vaak voor rechtse partijen. Een op de drie (31%) praktische zinzoekers heeft nu een voorkeur voor de PVV (gemiddeld is 24%). Praktische zinzoekers hebben ook vaker betaald werk dan de gemiddelde Nederlander en veel contact met familie, vrienden en kennissen.

Ze zijn de meest welvarende zinzoekers. Negentien procent heeft een huishoudelijk inkomen van minder dan 36 duizend euro (gemiddelde is 28%) en ruim een kwart (27%) verdient twee keer modaal (73 duizend) of meer (gemiddelde is 19%).

Praktische zinzoekers waarderen hun eigen leven het beste (7,8 gemiddeld) maar het verschil met andere groepen en de gemiddelde Nederlander (7,5) is zeer beperkt.

### **De morele zinzoeker**

Morele zinzoekers vinden zingeving in het nastreven van eerlijkheid, het bestrijden van onrecht en het bevorderen van vrede.

Ze zijn evenredig verdeeld over de samenleving. Naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau zien we geen uitschieters. Morele zinzoekers stemmen iets vaker links-progressief (45%) dan gemiddeld (36%), maar de PVV is ook onder deze groep de meest populaire partij (20%).

Ook qua gedragingen wijken morele zinzoekers verder niet af van de gemiddelde Nederlander.

### **De spirituele zinzoeker**

Spirituele zinzoekers zoeken betekenis buiten de materiele wereld en zoeken naar verbinding met iets groter dan henzelf.

Spirituele zinzoekers zijn vaker vrouw (57%) dan man (47%). Qua leeftijd en opleiding wijken ze niet af van het totale beeld. Ze zijn vaker gelovig dan gemiddeld. Zo beschouwt 44 procent zichzelf als actief christelijk (t.o.v. 32% gemiddeld). Spirituele zinzoekers hebben relatief vaak een niet-westerse migratieachtergrond en stemmen vaker dan gemiddeld op de ChristenUnie (10%), DENK (8%) en SGP (6%).

Ook zegt dit type zinzoeker veel vaker (63%) dan gemiddeld dat zingeving belangrijk is in hun leven. De helft (48%) van de spirituele zinzoekers heeft op dagelijkse basis contact met familie (gemiddeld 43%).

### **De emotionele zinzoeker**

Emotionele zinzoekers vinden betekenis in relaties met mensen om hen heen. Ze geven prioriteit aan persoonlijk welzijn boven bezit en carrière.

De emotionele zinzoeker is iets vaker lager opgeleid dan gemiddeld (25% tegenover 19%). Verder verschilt deze zinzoeker, qua demografisch, niet van de gemiddelde Nederlander.

Ook is dit type zinzoeker iets rechtser dan gemiddeld. Drie op tien (29%) zouden nu op de PVV stemmen. Hij/zij vindt zingeving niet zo belangrijk in vergelijking met de andere types en heeft iets vaker dan gemiddeld dagelijks contact met familie, vrienden, burens en mensen op het internet.

### **Geen specifieke zinzoeker**

Vier op tien Nederlanders (38%) kunnen niet worden ingedeeld in een van de zinzoektypes. Dit betreft relatief vaak Nederlanders van tussen de 25 en 34 jaar oud (21% van de Nederlanders die niet tot een specifiek type behoren is tussen de 25 en 34 jaar oud t.o.v. 16% gemiddeld). Daarnaast zijn ze vaker lager of middelbaar opgeleid (in totaal 67% t.o.v. 58% gemiddeld).

Deze groep heeft vaker dan gemiddeld kinderen maar relatief weinig contact mensen om hen heen zoals familie, vrienden, kennissen en burens. Ze geven ook veel minder vaak dan gemiddeld aan dat zingeving belangrijk voor hen is (19% geeft dit wel aan). Ze lezen relatief vaak regionale kranten (37%). Ze stemmen iets vaker dan gemiddeld op rechtse partijen. De PVV is het meest populair (28%).

### **Verantwoording**

Dit onderzoek vond plaats van 15 tot en met 27 augustus 2024. In totaal werkten 2.257 Nederlanders van 18 jaar of ouder mee aan dit onderzoek. De steekproef is volledig getrokken in het I&O Research Panel. Ipsos I&O voerde dit onderzoek uit in opdracht van Trouw.

De onderzoeksresultaten zijn gewogen op geslacht, leeftijd, regio, opleidingsniveau en stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in november 2023. De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard (CBS). Hiermee is de steekproef representatief voor de kiesgerechtigde Nederlandse inwoners (18+), voor wat betreft deze achtergrondkenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In dit onderzoek gaan we uit van een betrouwbaarheid van 95 procent. Bij een steekproef van n=2.000 en een uitkomst van 50 procent is er sprake van een foutmarge van plus of min 2,2 procent.

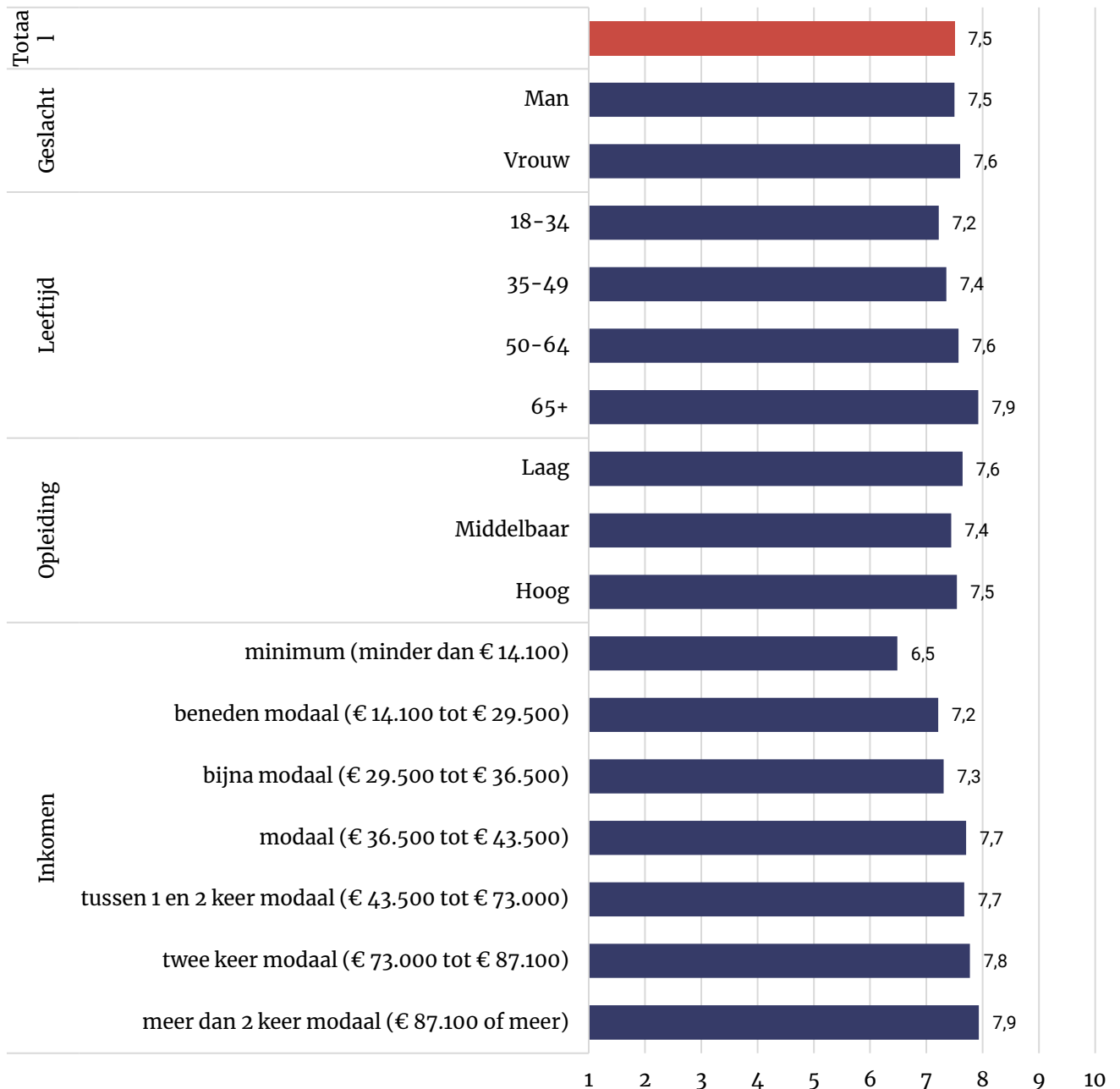
# 1 Tevredenheid met eigen leven

## 1.1 Geld maakt wel degelijk tevreden

Nederlanders geven hun eigen leven gemiddeld een 7,5. Als we inzoomen op de demografische factoren zien we dat ouderen doorgaans tevredener zijn dan jongeren en dat een hoger inkomen gepaard gaat met meer tevredenheid.

**Figuur 1.1: Kunt u in een rapportcijfer uitdrukken hoe tevreden u bent met uw huidige leven?**

Basis: gehele steekproef (n=2.257)



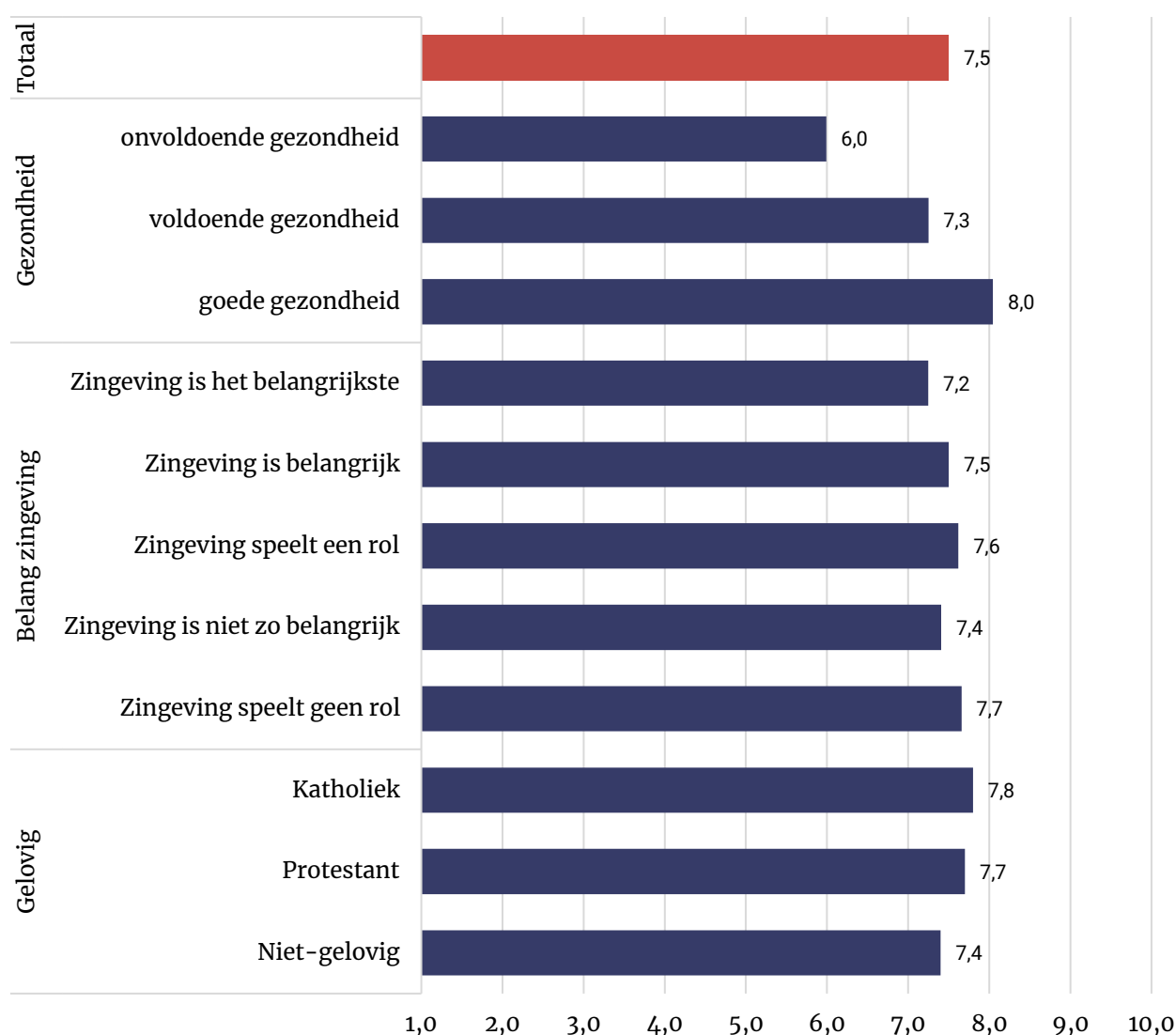
## 1.2 Gezondheid maakt nog tevredener

Onderstaande figuur toont dezelfde vraag maar dan uitgesplitst naar gezondheid, het belang dat mensen hechten aan zingeving en godsdienst.

Tussen gezondheid en tevredenheid bestaat een zeer sterk verband. Gezonde mensen zijn veel tevredener met hun eigen leven dan mensen die zelf zeggen niet erg gezond te zijn.

Opvallend is dat Nederlanders die zingeving zien als het belangrijkste (dit betreft een kleine groep van 4% van de bevolking, oftewel ca. 80 respondenten) in hun leven minder tevreden zijn degenen voor wie zingeving geen rol speelt. Katholieken en protestanten zijn een tikkeltje tevredener dan niet-gelovigen.

**Figuur 1.2: Kunt u in een rapportcijfer uitdrukken hoe tevreden u bent met uw huidige leven?** Basis: gehele steekproef (n=2.257)



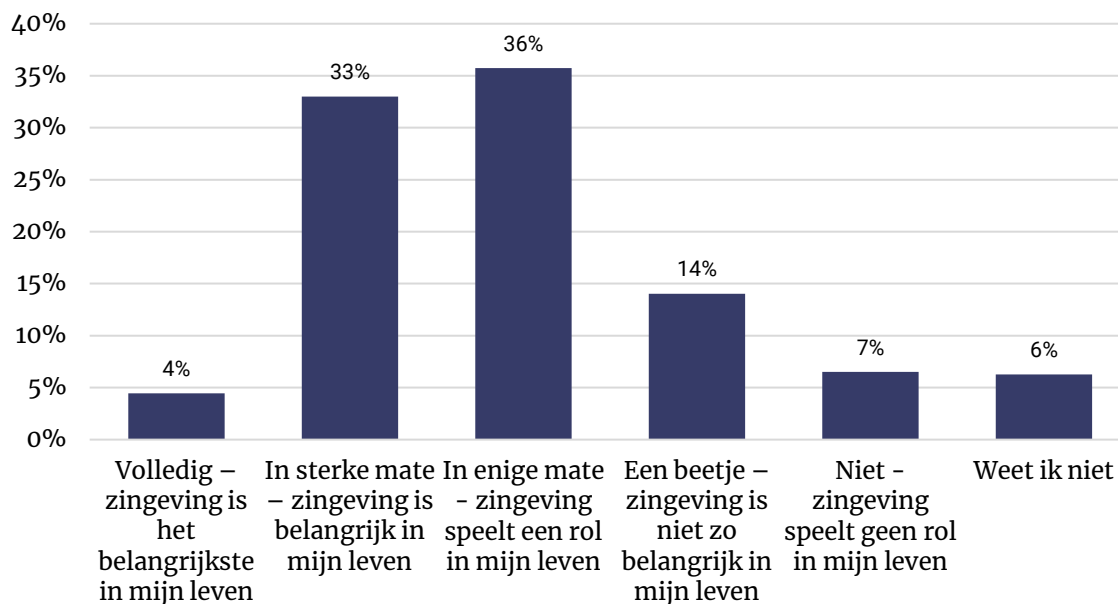
## 2 Zingeving

### 2.1 Zingeving is belangrijk voor groot deel bevolking

Voor vier procent van de Nederlanders is zingeving het belangrijkste in hun leven. Nog eens een derde (33%) zegt dat het belangrijk voor ze is. Een klein deel, 7 procent, stelt dat zingeving helemaal geen rol speelt.

**Figuur 2.1: In hoeverre zou u zichzelf omschrijven als iemand die op zoek is naar zingeving?**

Basis: gehele steekproef (n=2.257)



## 2.2 Zingeving in eigen woorden

We vroegen respondenten in dit onderzoek in hun eigen woorden te zeggen wat zingeving voor ze betekent. 'Wanneer maakt iets zin voor u?'

### Overeenkomsten

Er zijn duidelijke overeenkomsten in hoe Nederlanders zingeving ervaren.

**Verbondenheid:** Over de hele breedte geeft men aan dat verbondenheid met anderen een belangrijke factor is. Dit kan zijn in de vorm van familie, vrienden, of de bredere gemeenschap. Mensen vinden betekenis in het zorgen voor anderen, het delen van ervaringen en het bijdragen aan een groter geheel.

*"Iets betekenen voor iemand. Sociale contacten, natuur en de wereld. Je steentje kunnen bijdragen."*

*"Er zijn voor de mensen om je heen."*

*"Als ik mijn dierbaren een goed leven kan geven."*

**Betekenisvol handelen:** Over de hele linie zien we dat mensen zingeving vinden in activiteiten die ze als betekenisvol ervaren. Dit kan variëren van werk en hobby's tot vrijwilligerswerk en het opvoeden van kinderen. Het gaat om het gevoel dat je iets doet wat ertoe doet, wat een positieve impact heeft op jezelf of op anderen.

*"Iets voor de maatschappij kunnen doen: vrijwilligers werk, geld verdienen dat ik weg kan geven of investeren in startups voor een beter klimaat of andere wereldproblemen."*

*"Ondanks mijn leeftijd toch een "kleine" betekenis hebben in deze maatschappij."*

**Waarden en idealen:** Zingeving is vaak gekoppeld aan persoonlijke waarden en idealen. Mensen vinden betekenis in het leven door te handelen naar hun overtuigingen, of dat nu religieus, moreel, of maatschappelijk georiënteerd is. Het gaat om het nastreven van iets wat je belangrijk vindt, wat je een gevoel van richting en doel geeft.

*"Als hetgeen wat ik doe aansluit op mijn idealen dan vind ik dat het zingeving is."*

*"Er is een doel met ons leven, en ik vond het belangrijk mijn leven te laten beantwoorden aan dat doel, namelijk God eren, tot zijn plezier te leven."*

Zelfs in de groepen waar zingeving minder belangrijk is, zien we deze elementen terug, zij het in een minder expliciete vorm. De behoefte aan verbondenheid, betekenisvol handelen en het leven naar je waarden lijken universele menselijke behoeften die in verschillende gradaties en op verschillende manieren tot uiting komen in de ervaring van zingeving.

### Verschillen

Toch zijn er ook verschillen in hoe zingeving wordt ervaren. Dat wordt duidelijker als we de open antwoorden uitsplitsen naar het belang dat men hecht aan zingeving.

### Zingeving is het belangrijkste in mijn leven

Deze groep vindt zijn reden van bestaan in hogere doelen. Geloof speelt een prominente rol, met veel verwijzingen naar God, Jezus en de Bijbel. Zingeving wordt gevonden in dienstbaarheid aan God en naastenliefde. Een citaat dat dit illustreert: "Ik leef niet voor mijzelf. Ik leef in het besef

dat we kwetsbaar zijn. Ik geloof dat er meer is tussen hemel en aarde. We worden gedragen door de liefde van God." Daarnaast is het streven naar een betere wereld, zowel voor henzelf als voor anderen, een belangrijke drijfveer.

### **Zingeving is belangrijk in mijn leven**

Deze groep hecht ook waarde aan een doel in het leven, maar dit doel is breder dan alleen religie. Familie, vrienden, werk en hobby's spelen een belangrijke rol. Zingeving wordt gevonden in het zorgen voor anderen, het leveren van een positieve bijdrage aan de maatschappij en persoonlijke groei. Een voorbeeld: "Als ik door mijn acties de wereld een klein beetje beter kan maken. Een mens blij maken, lief zijn voor onze aarde."

### **Zingeving speelt een rol in mijn leven:**

Voor deze groep is zingeving niet de belangrijkste drijfveer, maar het speelt wel een rol in hun leven. Ze vinden betekenis in activiteiten die hen voldoening geven, zoals werk, hobby's en sociale contacten. Ze willen graag een nuttig leven leiden en iets betekenen voor anderen, maar dit is niet hun primaire focus. Een citaat: "Als het mijn interesse wekt krijg ik zin erin. Zingeving is denk ik toch iets wat je zelf kunt sturen."

### **Zingeving is niet zo belangrijk in mijn leven:**

Deze groep focust zich op het hier en nu en vindt zingeving in dagelijkse activiteiten die hen plezier geven. Ze zijn tevreden met een simpel leven en hechten minder waarde aan hogere doelen of het maken van een verschil. Een voorbeeld: "Heb het even op moeten zoeken. Ben daar eigenlijk niet zo mee bezig."

### **Zingeving speelt geen rol in mijn leven**

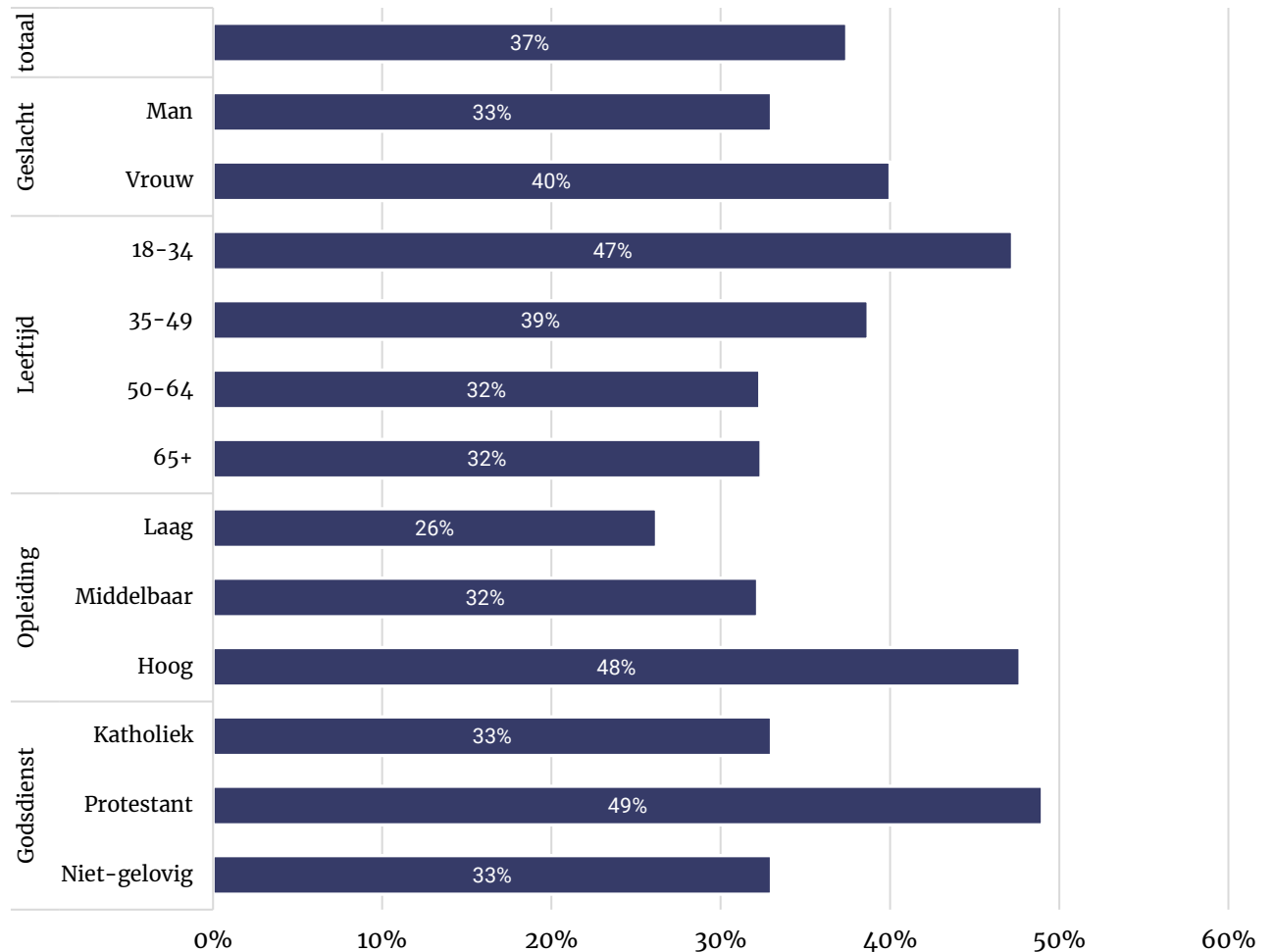
Deze groep is niet bezig met zingeving en vindt het een vaag of zweverig concept. Ze leven hun leven zoals het komt en zijn niet op zoek naar een diepere betekenis. Een citaat: "De term zingeving vind ik heel vaag. Heb ik niks mee."

### 2.3 Jongvolwassenen meer bezig met zingeving

Jongvolwassenen (18-34 jaar) vinden zingeving vaker belangrijk (47%) dan gemiddeld (37%). Dat geldt ook voor hoger opgeleiden (48%) en protestanten (49%).

**Figuur 2.2: In hoeverre zou u zichzelf omschrijven als iemand die op zoek is naar zingeving? % = volledig & in sterke mate**

Basis: gehele steekproef (n=2.257)





## 3 Zelfperceptie

### 3.1 Men ziet zichzelf vooral als praktisch, rationeel of moreel

De volgende tekst legden we voor aan respondenten:

*Hieronder ziet u zes mogelijke manieren van zoeken naar zingeving.*

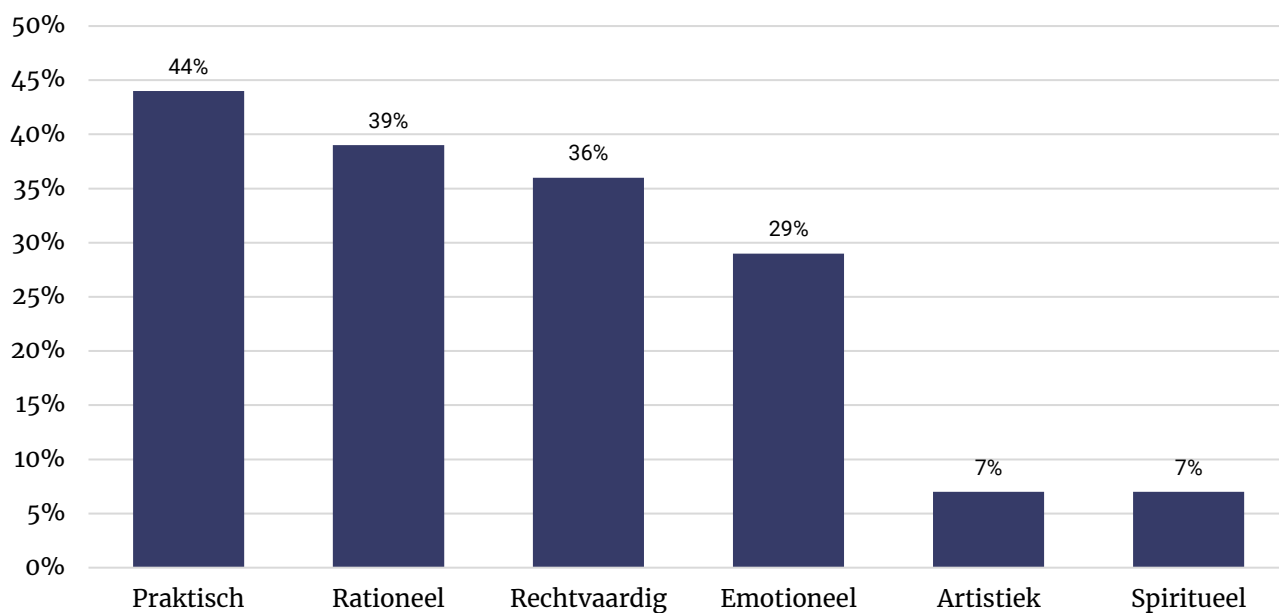
**Welk type ‘zinzoeker’ vindt u bij zichzelf passen?**

*U mag er twee aanvinken.*

- Doener – Praktische zinzoeker
- Voeler – Emotionele zinzoeker
- Denker – Rationele zinzoeker
- Spirituele – Spirituele zinzoeker
- Artistieke – Schoonheids zinzoeker
- Rechtvaardig – Morele zinzoeker
- Geen van deze

Nederlanders zien zichzelf het vaakst als praktische zinzoeker. Bijna de helft (44%) vinkt dit aan. Ook zien velen zichzelf als rationele (39%) of morele zinzoekers (36%). Drie op tien vinden zichzelf emotionele zinzoekers. Artistieke en spirituele zinzoekers zijn zeldzamer (beide 7%).

**Figuur 3.1: Zelf-perceptie zingevingstypes** Basis: gehele steekproef (n=2.257)



### 3.2 Man ziet zichzelf vaker als rationeel, vrouw als emotioneel

Als we de zelf-percepties uitsplitsen naar verschillende kenmerken springen een aantal zaken in het oog. Mannen zien zichzelf duidelijk vaker als rationele zinzoecker (47% van de mannen) dan vrouwen (32%). Vrouwen beschouwen zichzelf daarentegen vaker als emotionele zinzoecker (37% van de vrouwen, 18% van de mannen).

Jongvolwassenen (18-34) scoren zowel op rationeel (50%) als emotioneel (35%) relatief hoog. Ouderen (65+) zien zichzelf juist vaker als praktische (53%) en morele (41%) zinzoecker dan gemiddeld. Middelbaar opgeleiden percipiëren zichzelf ook vaker als praktische zinzoecker (49%). Hoger opgeleiden zijn relatief vaak rationaal (51%) in hun eigen ogen.

Degenen die hun eigen leven met een 8 of hoger beoordelen zijn vaker praktisch van aard, terwijl rationale zinzoeckers vaker voorkomen onder mensen die hun eigen leven een onvoldoende geven.

Mensen die zingeving als het meest belangrijk ervaren zijn relatief vaak ook spirituele zinzoeckers. Katholieken zien zichzelf als praktisch (52%), protestanten zoeken zingeving vaker in rechtvaardigheid (41%).

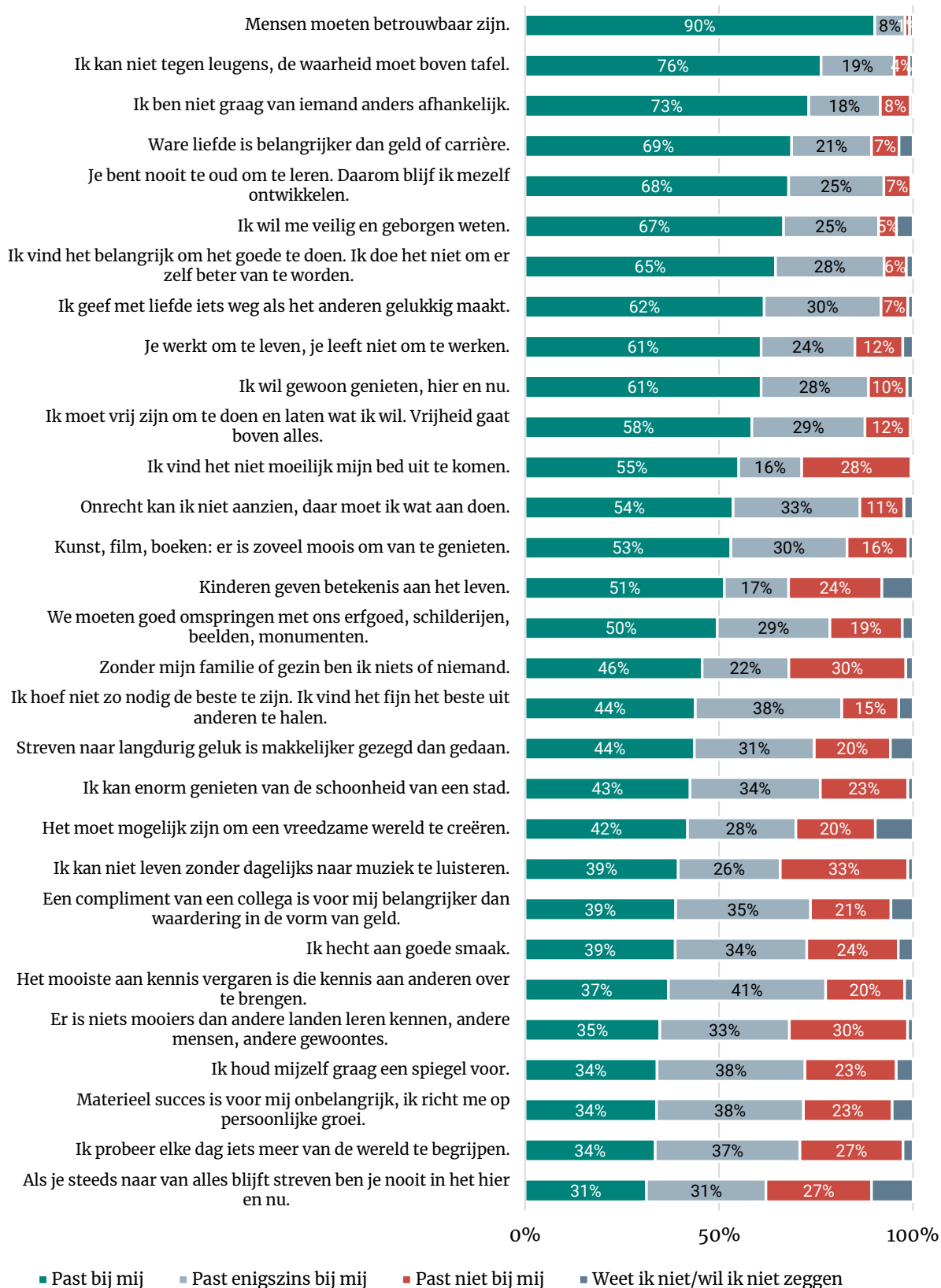
**Tabel 3.1: Zelf-perceptie naar kenmerk.**

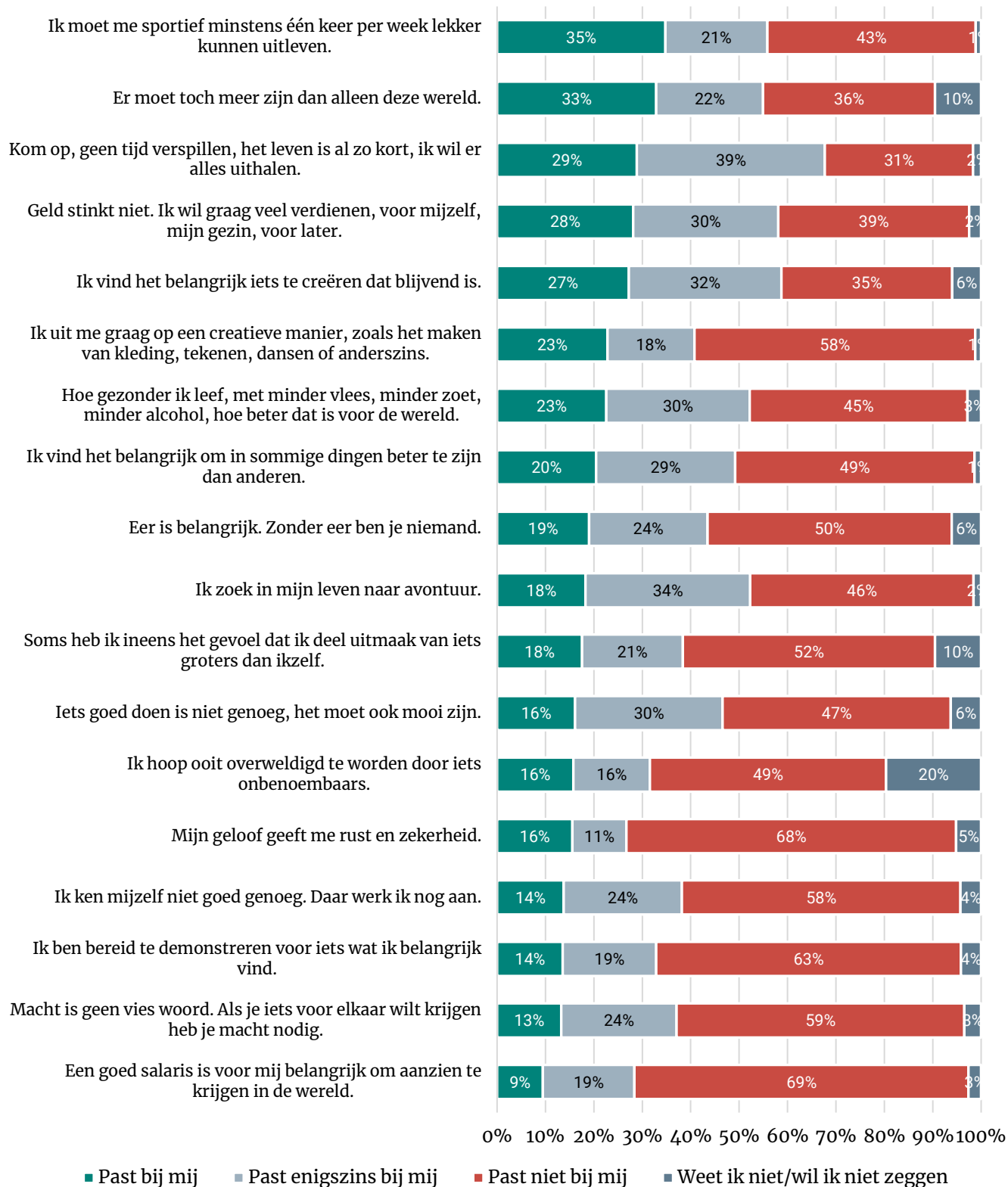
Lezen van links naar rechts. Voorbeeld: 44% van de mannen ziet zichzelf als praktische zinzoecker.

		Prak- tisch	Ratio- neel	Recht- vaardig	Emo- tioneel	Spiri- tueel	Artis- tiek	Geen
<b>Totaal</b>		44%	39%	36%	29%	7%	7%	5%
<b>Geslacht</b>	Man	44%	47%	36%	18%	7%	6%	6%
	Vrouw	45%	32%	35%	37%	8%	8%	5%
<b>Leeftijd</b>	18-34	36%	50%	37%	35%	7%	8%	5%
	35-49	41%	48%	35%	30%	8%	5%	3%
	50-64	46%	35%	33%	26%	8%	9%	7%
	65+	53%	25%	41%	24%	6%	6%	7%
<b>Opleiding</b>	Laag	47%	23%	38%	32%	6%	6%	8%
	Middelbaar	49%	35%	36%	29%	7%	6%	6%
	Hoog	38%	51%	36%	27%	8%	8%	4%
<b>Waardering eigen leven</b>	1 - 5	24%	54%	28%	29%	12%	10%	8%
	6 - 7	37%	41%	39%	34%	7%	7%	5%
	8 - 10	50%	37%	36%	25%	7%	7%	6%
<b>Belang zingeving</b>	Meest belangrijk	37%	33%	36%	28%	33%	12%	4%
	Belangrijk	42%	36%	38%	37%	11%	9%	2%
	Speelt rol	49%	43%	37%	27%	4%	6%	3%
	Niet zo belangrijk	42%	43%	37%	21%	2%	7%	8%
	Helemaal niet belangrijk	40%	37%	25%	18%	1%	3%	22%
<b>Godsdienst</b>	Katholiek	52%	30%	39%	24%	8%	5%	5%
	Protestant	43%	35%	41%	25%	11%	5%	6%
	Niet-gelovig	44%	42%	36%	29%	5%	7%	5%

## 4 Uitspraken

Op de volgende twee pagina's volgen alle uitspraken die we voorlegden aan de respondenten. Op de eerstvolgende pagina de uitspraken die Nederlanders per saldo bij zich vinden passen. Op de pagina daarna de uitspraken waarvan Nederlanders vaker zeggen dat ze niet bij hen passen.





## 4.1 Rationele uitspraken

In de volgende paragrafen laten we zien welke uitspraken op voorhand aan de zingevingstypes waren gekoppeld. Ook laten we zien in welke mate verschillende bevolkingsgroepen de uitspraken bij hen vinden passen.

**Tabel 4.1: % past bij mij per demografische groep**

Stelling	NL	Leeftijd				Opleiding		
		18-34	35-49	50-64	65+	Laag	Middelbaar	Hoog
Je bent nooit te oud om te leren. Daarom blijf ik mezelf ontwikkelen.	68%	76%	73%	61%	64%	53%	62%	81%
Ik hoef niet zo nodig de beste te zijn. Ik vind het fijn het beste uit anderen te halen.	44%	42%	40%	46%	47%	44%	41%	46%
Het mooiste aan kennis vergaren is die kennis aan anderen over te brengen.	37%	34%	40%	38%	36%	31%	33%	43%
Ik probeer elke dag iets meer van de wereld te begrijpen.	34%	37%	31%	31%	36%	27%	26%	44%
Materieel succes is voor mij onbelangrijk, ik richt me op persoonlijke groei.	34%	38%	33%	31%	35%	34%	31%	37%
Ik houd mijzelf graag een spiegel voor.	34%	40%	37%	29%	33%	29%	29%	42%
Ik vind het belangrijk om in sommige dingen beter te zijn dan anderen.	20%	32%	25%	16%	10%	9%	18%	28%
Ik ken mijzelf niet goed genoeg. Daar werk ik nog aan.	14%	27%	13%	9%	6%	8%	14%	16%
<b>Gemiddelde</b>	<b>36%</b>	<b>41%</b>	<b>37%</b>	<b>33%</b>	<b>33%</b>	<b>29%</b>	<b>32%</b>	<b>42%</b>

**Tabel 4.2: % past bij mij per demografische groep**

Stelling	NL	Geslacht		Geeft het leven een...		
		M	V	Onvoldoende	Voldoende	Goed
Je bent nooit te oud om te leren. Daarom blijf ik mezelf ontwikkelen.	68%	68%	68%	56%	67%	70%
Ik hoef niet zo nodig de beste te zijn. Ik vind het fijn het beste uit anderen te halen.	44%	42%	45%	37%	40%	47%
Het mooiste aan kennis vergaren is die kennis aan anderen over te brengen.	37%	41%	34%	30%	36%	39%
Ik probeer elke dag iets meer van de wereld te begrijpen.	34%	40%	29%	38%	32%	34%
Materieel succes is voor mij onbelangrijk, ik richt me op persoonlijke groei.	34%	28%	39%	38%	33%	34%
Ik houd mijzelf graag een spiegel voor.	34%	31%	36%	28%	35%	34%
Ik vind het belangrijk om in sommige dingen beter te zijn dan anderen.	20%	26%	13%	29%	22%	19%
Ik ken mijzelf niet goed genoeg. Daar werk ik nog aan.	14%	13%	13%	30%	19%	9%
<b>Gemiddelde</b>	<b>36%</b>	<b>36%</b>	<b>35%</b>	<b>36%</b>	<b>36%</b>	<b>36%</b>

## 4.2 Praktische uitspraken

Tabel 4.3: % past bij mij per demografische groep

Stelling	NL	Leeftijd				Opleiding		
		18-34	35-49	50-64	65+	Laag	Middelbaar	Hoog
Ik ben niet graag van iemand anders afhankelijk.	73%	70%	71%	75%	76%	72%	74%	74%
Ik vind het niet moeilijk mijn bed uit te komen.	55%	42%	50%	64%	63%	56%	56%	54%
Ik moet me sportief minstens één keer per week lekker kunnen uitleven.	35%	43%	32%	28%	37%	29%	31%	41%
Kom op, geen tijd verspillen, het leven is al zo kort, ik wil er alles uithalen.	29%	29%	29%	28%	31%	29%	32%	26%
Geld stinkt niet. Ik wil graag veel verdienen, voor mijzelf, mijn gezin, voor later.	28%	40%	35%	24%	16%	22%	32%	28%
Ik zoek in mijn leven naar avontuur.	18%	33%	17%	12%	11%	10%	17%	23%
Macht is geen vies woord. Als je iets voor elkaar wilt krijgen heb je macht nodig.	13%	16%	13%	12%	13%	9%	14%	15%
Een goed salaris is voor mij belangrijk om aanzien te krijgen in de wereld.	10%	16%	11%	6%	5%	6%	11%	10%
<b>Gemiddelde</b>	<b>33%</b>	<b>36%</b>	<b>32%</b>	<b>31%</b>	<b>32%</b>	<b>29%</b>	<b>33%</b>	<b>34%</b>

Tabel 4.4: % past bij mij per demografische groep

Stelling	NL	Geslacht		Geeft het leven een...		
		M	V	Onvoldoende	Voldoende	Goed
Een goed salaris is voor mij belangrijk om aanzien te krijgen in de wereld.	9%	12%	7%	16%	10%	8%
Kom op, geen tijd verspillen, het leven is al zo kort, ik wil er alles uithalen.	29%	29%	29%	24%	25%	32%
Ik zoek in mijn leven naar avontuur.	18%	19%	16%	17%	20%	17%
Ik vind het niet moeilijk mijn bed uit te komen.	55%	58%	54%	31%	46%	63%
Macht is geen vies woord. Als je iets voor elkaar wilt krijgen heb je macht nodig.	13%	19%	8%	18%	12%	14%
Geld stinkt niet. Ik wil graag veel verdienen, voor mijzelf, mijn gezin, voor later.	28%	36%	22%	33%	28%	28%
Ik moet me sportief minstens één keer per week lekker kunnen uitleven.	35%	36%	34%	30%	28%	39%
Ik ben niet graag van iemand anders afhankelijk.	73%	73%	73%	77%	75%	72%
<b>Gemiddelde</b>	<b>33%</b>	<b>35%</b>	<b>30%</b>	<b>31%</b>	<b>31%</b>	<b>34%</b>

### 4.3 Artistieke uitspraken

Tabel 4.5: % past bij mij per demografische groep

Stelling	NL	Leeftijd				Opleiding		
		18-34	35-49	50-64	65+	Laag	Middelbaar	Hoog
Kunst, film, boeken: er is zoveel moois om van te genieten.	53%	58%	45%	51%	57%	46%	45%	64%
We moeten goed omspringen met ons erfgoed, schilderijen, beelden, monumenten.	50%	45%	41%	51%	59%	47%	43%	57%
Ik kan enorm genieten van de schoonheid van een stad.	43%	42%	37%	45%	45%	39%	39%	48%
Ik hecht aan goede smaak.	39%	35%	37%	40%	43%	36%	37%	42%
Ik kan niet leven zonder dagelijks naar muziek te luisteren.	39%	42%	40%	38%	39%	40%	43%	36%
Er is niets mooiers dan andere landen leren kennen, andere mensen, andere gewoontes.	35%	41%	36%	32%	32%	24%	35%	40%
Ik uit me graag op een creatieve manier, zoals het maken van kleding, tekenen, dansen of anderszins.	23%	25%	19%	22%	25%	23%	21%	24%
Iets goed doen is niet genoeg, het moet ook mooi zijn.	16%	19%	16%	12%	18%	20%	18%	20%
<b>Gemiddelde</b>	<b>37%</b>	<b>38%</b>	<b>34%</b>	<b>36%</b>	<b>40%</b>	<b>34%</b>	<b>35%</b>	<b>41%</b>

Tabel 4.6: % past bij mij per demografische groep

Stelling	NL	Geslacht		Geeft het leven een...		
		M	V	Onvoldoende	Voldoende	Goed
Kunst, film, boeken: er is zoveel moois om van te genieten.	53%	47%	58%	47%	51%	55%
We moeten goed omspringen met ons erfgoed, schilderijen, beelden, monumenten.	50%	52%	45%	51%	46%	52%
Ik kan enorm genieten van de schoonheid van een stad.	43%	42%	45%	32%	39%	46%
Ik hecht aan goede smaak.	39%	44%	35%	38%	33%	42%
Ik kan niet leven zonder dagelijks naar muziek te luisteren.	39%	40%	39%	29%	40%	41%
Er is niets mooiers dan andere landen leren kennen, andere mensen, andere gewoontes.	35%	33%	37%	31%	32%	37%
Ik uit me graag op een creatieve manier, zoals het maken van kleding, tekenen, dansen of anderszins.	23%	15%	31%	23%	22%	23%
Iets goed doen is niet genoeg, het moet ook mooi zijn.	16%	19%	14%	24%	15%	16%
<b>Gemiddelde</b>	<b>37%</b>	<b>37%</b>	<b>38%</b>	<b>34%</b>	<b>35%</b>	<b>39%</b>



## 4.4 Morele uitspraken

Tabel 4.7: % past bij mij per demografische groep

Stelling	NL	Leeftijd				Opleiding		
		18-34	35-49	50-64	65+	Laag	Middelbaar	Hoog
Mensen moeten betrouwbaar zijn.	90%	86%	90%	91%	94%	91%	90%	91%
Ik kan niet tegen leugens, de waarheid moet boven tafel.	76%	73%	75%	78%	79%	78%	78%	75%
Ik vind het belangrijk om het goede te doen. Ik doe het niet om er zelf beter van te worden.	65%	61%	58%	66%	73%	63%	63%	67%
Ik moet vrij zijn om te doen en laten wat ik wil. Vrijheid gaat boven alles.	58%	51%	54%	62%	66%	64%	60%	54%
Onrecht kan ik niet aanzien, daar moet ik wat aan doen.	54%	54%	53%	53%	56%	55%	53%	54%
Het moet mogelijk zijn om een vreedzame wereld te creëren.	42%	47%	40%	37%	44%	40%	39%	46%
Hoe gezonder ik leef, met minder vlees, minder zoet, minder alcohol, hoe beter dat is voor de wereld.	23%	22%	23%	21%	25%	18%	17%	30%
Ik ben bereid te demonstreren voor iets wat ik belangrijk vind.	14%	22%	13%	9%	10%	8%	11%	19%
<b>Gemiddelde</b>	<b>53%</b>	<b>52%</b>	<b>51%</b>	<b>52%</b>	<b>56%</b>	<b>52%</b>	<b>51%</b>	<b>55%</b>

Tabel 4.8: % past bij mij per demografische groep

Stelling	NL	Geslacht		Geeft het leven een...		
		M	V	Onvolgende	Volgende	Goed
Mensen moeten betrouwbaar zijn.	90%	89%	92%	85%	91%	90%
Ik kan niet tegen leugens, de waarheid moet boven tafel.	76%	74%	78%	75%	77%	76%
Ik vind het belangrijk om het goede te doen. Ik doe het niet om er zelf beter van te worden.	65%	61%	67%	65%	62%	66%
Ik moet vrij zijn om te doen en laten wat ik wil. Vrijheid gaat boven alles.	58%	63%	54%	63%	59%	58%
Onrecht kan ik niet aanzien, daar moet ik wat aan doen.	54%	51%	55%	56%	55%	53%
Het moet mogelijk zijn om een vreedzame wereld te creëren.	42%	39%	43%	40%	44%	41%
Hoe gezonder ik leef, met minder vlees, minder zoet, minder alcohol, hoe beter dat is voor de wereld.	23%	18%	27%	24%	22%	23%
Ik ben bereid te demonstreren voor iets wat ik belangrijk vind.	14%	13%	14%	15%	17%	12%
<b>Gemiddelde</b>	<b>53%</b>	<b>51%</b>	<b>54%</b>	<b>53%</b>	<b>53%</b>	<b>52%</b>

## 4.5 Emotionele uitspraken

Tabel 4.9: % past bij mij per demografische groep

Stelling	NL	Leeftijd				Opleiding		
		18-34	35-49	50-64	65+	Laag	Middelbaar	Hoog
Ware liefde is belangrijker dan geld of carrière	69%	68%	64%	68%	75%	70%	68%	70%
Ik wil gewoon genieten, hier en nu	61%	57%	55%	63%	67%	69%	66%	53%
Je werkt om te leven, je leeft niet om te werken.	61%	69%	65%	59%	51%	55%	63%	62%
Kinderen geven betekenis aan het leven	52%	40%	53%	48%	67%	60%	54%	46%
Zonder mijn familie of gezin ben ik niets of niemand	46%	42%	48%	42%	53%	50%	50%	40%
Streven naar langdurig geluk is makkelijker gezegd dan gedaan.	44%	52%	40%	42%	41%	42%	45%	44%
Een compliment van een collega is voor mij belangrijker dan waardering in de vorm van geld	39%	35%	34%	43%	43%	42%	36%	40%
<b>Gemiddelde</b>	<b>49%</b>	<b>52%</b>	<b>52%</b>	<b>51%</b>	<b>56%</b>	<b>51%</b>	<b>50%</b>	<b>47%</b>

Tabel 4.10: % past bij mij per demografische groep

Stelling	NL	Geslacht		Geeft het leven een...		
		M	V	Onvolgende	Volgende	Goed
Eer is belangrijk. Zonder eer ben je niemand.	19%	23%	15%	29%	18%	18%
Zonder mijn familie of gezin ben ik niets of niemand.	46%	42%	50%	33%	40%	51%
Streven naar langdurig geluk is makkelijker gezegd dan gedaan.	44%	45%	43%	75%	52%	36%
Ik wil gewoon genieten, hier en nu.	61%	58%	63%	47%	56%	65%
Je werkt om te leven, je leeft niet om te werken.	61%	61%	60%	60%	61%	61%
Kinderen geven betekenis aan het leven.	51%	49%	55%	32%	44%	58%
Ware liefde is belangrijker dan geld of carrière.	69%	65%	72%	60%	65%	72%
Een compliment van een collega is voor mij belangrijker dan waardering in de vorm van geld.	39%	34%	44%	30%	35%	42%
<b>Gemiddelde</b>	<b>49%</b>	<b>47%</b>	<b>50%</b>	<b>46%</b>	<b>46%</b>	<b>50%</b>

## 4.6 Spirituele uitspraken

Tabel 4.11: % past bij mij per demografische groep

Stelling	NL	Leeftijd				Opleiding		
		18-34	35-49	50-64	65+	Laag	Middelbaar	Hoog
Ik wil me veilig en geborgen weten.	67%	60%	61%	67%	79%	72%	64%	67%
Ik geef met liefde iets weg als het anderen gelukkig maakt.	62%	56%	62%	62%	67%	68%	61%	59%
Er moet toch meer zijn dan alleen deze wereld.	33%	36%	38%	31%	28%	33%	34%	32%
Als je steeds naar van alles blijft streven ben je nooit in het hier en nu.	31%	28%	32%	34%	32%	32%	31%	32%
Ik vind het belangrijk iets te creëren dat blijvend is.	27%	32%	27%	23%	27%	25%	27%	29%
Soms heb ik ineens het gevoel dat ik deel uitmaak van iets groters dan ikzelf.	18%	19%	20%	16%	15%	14%	14%	22%
Ik hoop ooit overweldigd te worden door iets onbenoembaars.	16%	22%	17%	14%	11%	14%	15%	17%
Mijn geloof geeft me rust en zekerheid.	16%	13%	17%	16%	17%	19%	15%	15%
<b>Gemiddelde</b>	<b>34%</b>	<b>33%</b>	<b>34%</b>	<b>33%</b>	<b>35%</b>	<b>35%</b>	<b>33%</b>	<b>34%</b>

Tabel 4.12: % past bij mij per demografische groep

Stelling	NL	Geslacht		Geeft het leven een...		
		M	V	Onvolgende	Volgende	Goed
Ik wil me veilig en geborgen weten.	67%	59%	74%	66%	64%	69%
Ik geef met liefde iets weg als het anderen gelukkig maakt.	62%	55%	67%	55%	62%	62%
Er moet toch meer zijn dan alleen deze wereld.	33%	34%	33%	38%	33%	32%
Als je steeds naar van alles blijft streven ben je nooit in het hier en nu.	31%	28%	36%	28%	29%	33%
Ik vind het belangrijk iets te creëren dat blijvend is.	27%	29%	26%	23%	27%	28%
Soms heb ik ineens het gevoel dat ik deel uitmaak van iets groters dan ikzelf.	18%	17%	19%	21%	15%	19%
Ik hoop ooit overweldigd te worden door iets onbenoembaars.	16%	17%	13%	18%	21%	13%
Mijn geloof geeft me rust en zekerheid.	16%	15%	17%	13%	12%	18%
<b>Gemiddelde</b>	<b>34%</b>	<b>32%</b>	<b>36%</b>	<b>33%</b>	<b>33%</b>	<b>34%</b>

## 5 Indeling zingevingstypes

### 5.1 Hoe we te werk gingen

Voorafgaand aan het onderzoek formuleerde Rens Bod, hoogleraar computationele geesteswetenschappen aan de UvA, 48 uitspraken. Op basis van eerder onderzoek linkte Bod ieder zingevingstype aan acht unieke uitspraken. Om te toetsen in hoeverre deze uitspraken inderdaad dit type zinzoeker ondervangen keken we middels een correlatieanalyse naar de samenhang tussen de antwoorden op de uitspraken en de zelf-inschatting.

Uit deze analyse bleek dat acht uitspraken geen samenhang vertoonden met de zelf-perceptie. In onderstaande tabel staan deze uitspraken.

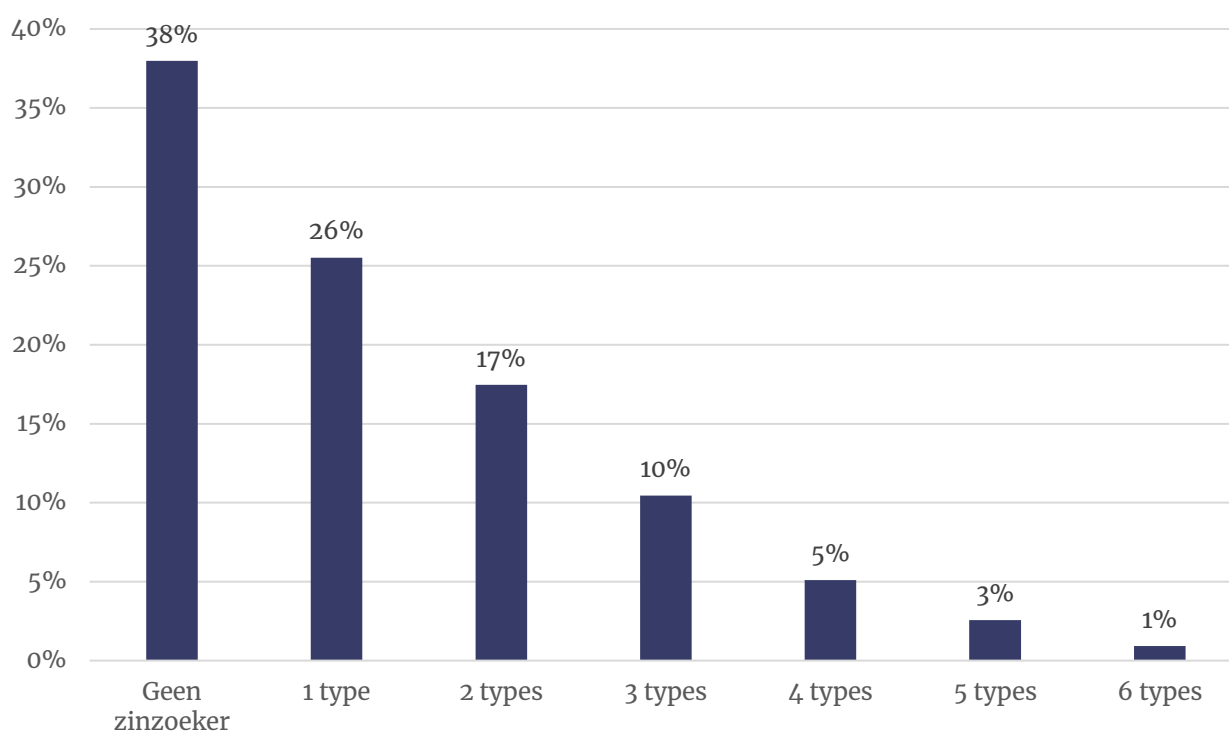
Artistieke zinzoeker	Er is niets mooiers dan andere landen leren kennen, andere mensen, andere gewoontes.
Emotionele zinzoeker	Kinderen geven betekenis aan het leven
	Zonder mij familie of gezin ben ik niets of niemand
Rationele zinzoeker	Materieel succes is voor mij onbelangrijk, ik richt me op persoonlijke groei.
	Ik houd mijzelf graag een spiegel voor.
	Ik hoef niet zo nodig de beste te zijn. Ik vind het fijn het beste uit anderen te halen.
Morele zinzoeker	Hoe gezonder ik leef, met minder vlees, minder zoet, minder alcohol, hoe beter dat is voor de wereld.
	Ik moet vrij zijn om te doen en laten wat ik wil. Vrijheid gaat boven alles.

## 5.2 Vier op de tien vallen niet onder specifiek type

Vervolgens hadden we dus voor ieder zingevingstype vijf tot acht uitspraken die samenhang vertonen met de zelf-perceptie van zingevingstypes. Vervolgens verdeelden we respondenten in zingevingstype-groepen. Dat deden we door de uitkomsten van de uitspraken per zingevingstype bij elkaar op te tellen. Per zingevingstype keken we vervolgens welk vijfde deel van de respondenten het hoogst scoorden op de zingevingstypes. Deze respondenten beschouwen we in het vervolg als behorend tot een type zinzoeker.

Dit betekent dat een groot deel van de respondenten (38%) niet tot een specifiek type zinzoeker kan worden gerekend. Een kwart (26%) behoort tot een type. De rest (36%) behoort tot meerdere types.

**Figuur 5.1: Verschillende zingevingstypes.** Basis: gehele steekproef (n=2.257)



### 5.3 Samenhang tussen verschillende zingevingstypes

Onderstaande tabel toont de samenhang tussen de verschillende zingevingstypes. Zo zien we dat spirituele zinzoekers in de helft van de gevallen (51%) ook behoren tot het type morele zinzoeker.

**Tabel 5.1: Correlaties zingevingstypen** Basis: gehele steekproef (n=2.257)

	artistiek	rationeel	praktisch	moreel	spiritueel	emotioneel
artistiek		32%	31%	32%	36%	36%
rationeel	38%		42%	38%	38%	29%
praktisch	28%	32%		24%	24%	25%
moreel	46%	46%	37%		51%	44%
spiritueel	41%	37%	30%	41%		38%
emotioneel	47%	32%	36%	40%	44%	

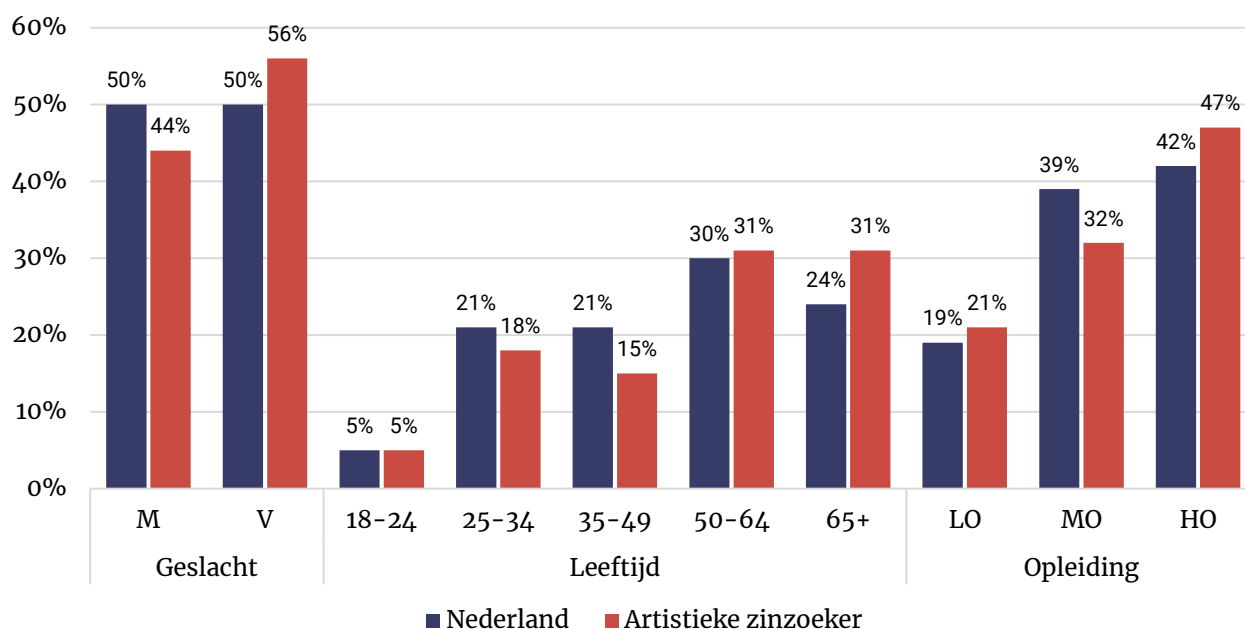
## 5.4 De artistieke zinzoeker

Schoonheid, creativiteit en artistieke expressie zijn van het grootste belang voor dit type zinzoeker. Artistieke zinzoekers vinden zingeving in kunst, muziek, film, literatuur en het behoud van cultureel erfgoed. Ze waarderen schoonheid in al haar vormen, van de grootsheid van een stad tot de details van een schilderij. Ze hechten waarde aan goede smaak en als ze zich uiten, doen ze dat liefst via creatieve bezigheden.

De artistieke zinzoeker vindt zingeving relatief belangrijk. Bijna de helft (48%) noemt zingeving het belangrijkste in het leven (7%) of belangrijk (41%). Dat is duidelijk meer dan gemiddeld (37%).

Artistieke zinzoekers zijn vaker vrouw dan man en relatief vaak ouder dan 65 jaar. Qua opleidingsniveau verschillen artistieke zinzoekers niet sterk van het gemiddelde.

**Figuur 5.2: Demografische kenmerken artistieke zinzoekers**



Als we kijken naar het hoe artistieke zinzoekers hun leven leiden zien we een paar aspecten waarop ze verschillen van de gemiddelde Nederlander. Zo heeft de artistieke zinzoeker relatief vaak een voorkeur voor links-progressieve partijen. Bijna de helft (46%) van deze zinzoekers zou nu namelijk links-progressief stemmen (gemiddelde is 36%).

Ook hebben artistieke zinzoekers relatief veel contact met hun medemens. Dit betreft voornamelijk vrienden en kennissen maar ook mensen op het internet.

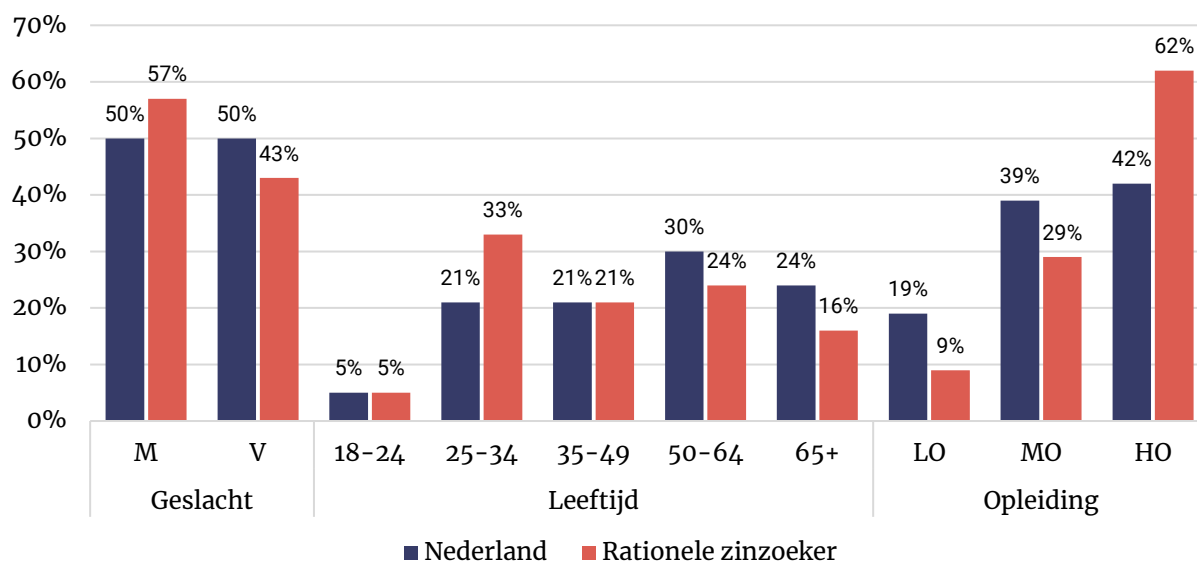
Artistieke zinzoekers lezen vaker de NRC en de Volkskrant dan anderen.

## 5.5 De rationele zinzoeker

Gedreven door een honger naar kennis en begrip, vindt dit type zingeving in continu leren, zelfverbetering en intellectuele bezigheden. Rationele zinzoekers delen graag hun kennis met anderen en streven ernaar uit te blinken in hun vakgebied. Ze zijn introspectief en zoeken naar een dieper zelfbewustzijn.

Rationele zinzoekers zijn vaker man (57%) dan vrouw (43%) en relatief jong. Ook is de ruime meerderheid van deze groep hoger opgeleid (62% volgde een hbo- of wo-opleiding).

**Figuur 5.3: Demografische kenmerken rationele zinzoekers**



De rationale zinzoeker leest graag de NRC, Volkskrant of Trouw en heeft een links-progressieve politieke voorkeur. Denkende zinzoekers hebben relatief vaak betaald werk (69% t.o.v. 60% gemiddeld), geen kinderen (55% t.o.v. 42% gemiddeld) en verdienen goed (25% verdient twee keer modaal of meer, t.o.v. 19% gemiddeld).

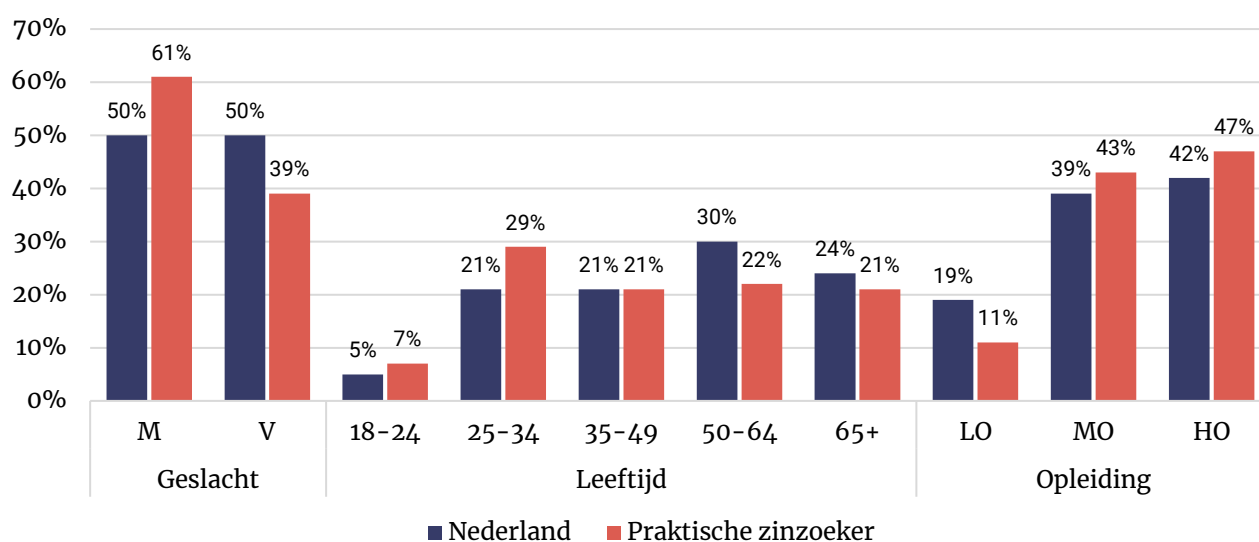


## 5.6 De praktische zinzoecker

Dit type zinzoecker waardeert onafhankelijkheid en actie. Ze halen graag het meeste uit het leven. Praktische zinzoeckers worden gedreven door tastbare prestaties, financiële zekerheid, avontuur en invloed. Zingeving vinden ze in het nastreven van hun doelen, het vergaren van rijkdom, en het ervaren van nieuwe dingen. Ook houden ze graag controle over hun leven. Ze schuwen hard werk niet en zien het als een middel om een doel te bereiken.

Praktische zinzoeckers zijn meestal mannelijk (61%). Ook zijn ze relatief jong (36% procent is jonger dan 35 jaar, t.o.v. 26% gemiddeld). Qua opleidingsniveau verschillen ze niet sterk van het gemiddelde al is het aandeel lager opleiden relatief laag (11% t.o.v. 19% gemiddeld).

**Figuur 5.4: Demografische kenmerken praktische zinzoeckers**



Praktische zinzoeckers lezen bij voorkeur de Telegraaf. Ook stemmen ze relatief vaak voor rechtse partijen. Een op de drie (31%) praktische zinzoeckers heeft nu een voorkeur voor de PVV (gemiddeld is 24%). Praktische zinzoeckers hebben ook vaker betaald werk dan de gemiddelde Nederlander en veel contact met familie, vrienden en kennissen.

Praktische zinzoeckers zijn de meest welvarende zinzoeckers. Negentien procent heeft een huishoudelijk inkomen van minder dan 36 duizend euro (gemiddelde is 28%) en ruim een kwart (27%) verdient twee keer modaal (73 duizend) of meer (gemiddelde is 19%).

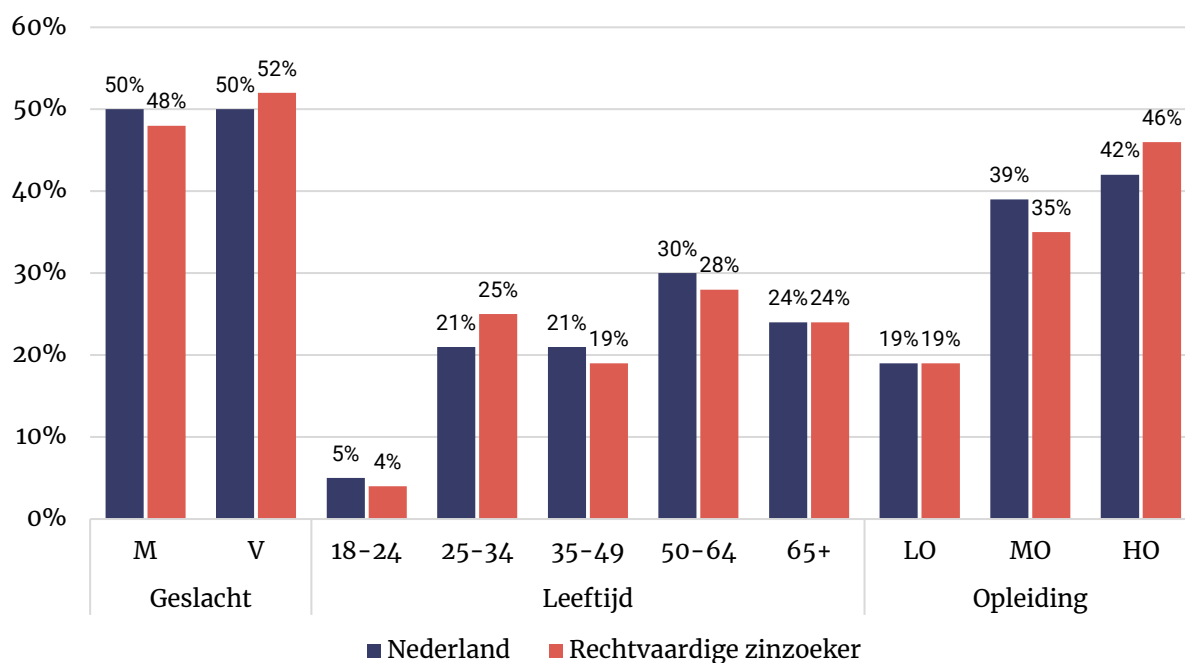
Praktische zinzoeckers waarderen hun eigen leven het beste (7,8 gemiddeld) maar het verschil met andere groepen en de gemiddelde Nederlander (7,5) is zeer beperkt.

## 5.7 De morele zinzouker

Een sterk gevoel voor rechtvaardigheid motiveert dit type zinzouker. Ze vinden zingeving in het doen wat juist is, in vechten voor eerlijkheid en in het bevorderen van vrede. Ze waarderen eerlijkheid en integriteit, en komen sneller in actie tegen onrecht. Ze zijn bereid op te staan voor hun overtuigingen en streven ernaar een betere wereld te creëren.

Morele zinzoukers zijn goed verspreid over de samenleving. Naar geslacht, leeftijd en opleidingsniveau zien we geen uitschieters.

**Figuur 5.5: Demografische kenmerken morele zinzoukers**



Morele zinzoukers stemmen iets vaker links-progressief (45%) dan gemiddeld (36%), maar de PVV is ook onder deze groep de meest populaire partij (20%).

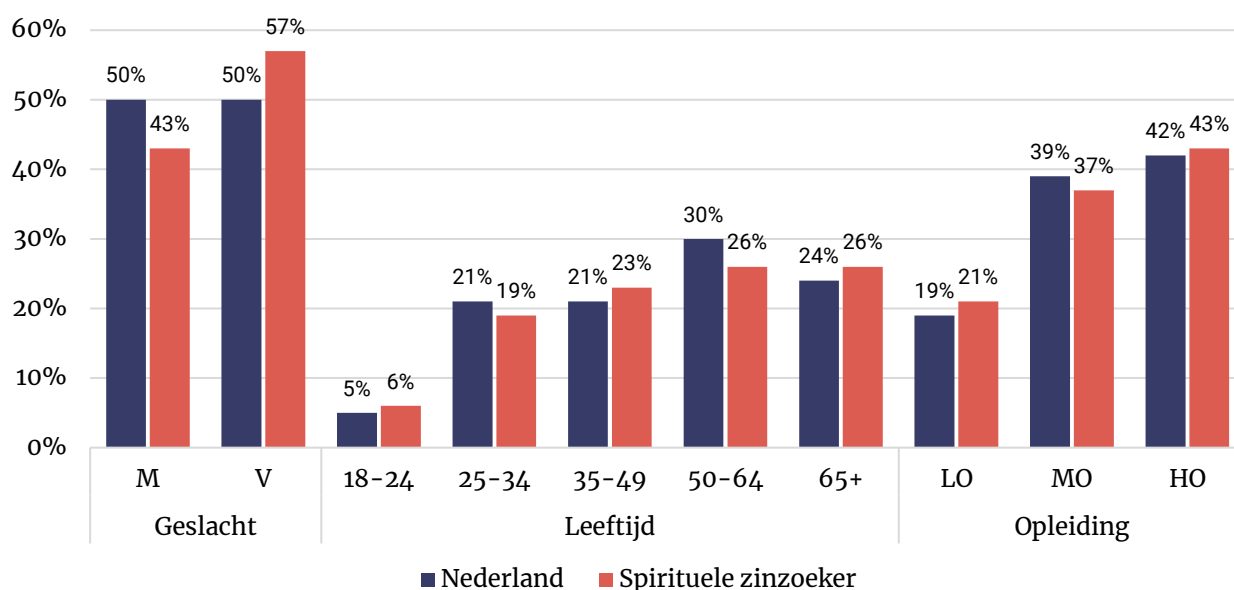
Ook qua gedragingen wijken morele zinzoukers verder niet af van de gemiddelde Nederlander.

## 5.8 De spirituele zinzoeker

Dit type zoekt betekenis voorbij de materiële wereld, vaak door verbinding met iets groters dan henzelf. Ze vinden zingeving in onbaatzuchtige daden, het zoeken naar diepere waarheden en het ervaren van transcendent momenten. Ze waarderen veiligheid, verbinding en het nastreven van een blijvende erfenis. Hun overtuigingen, of ze nu religieus zijn of niet, bieden troost en een gevoel van verbondenheid.

Spirituele zinzoekers zijn vaker vrouw (57%) dan man (47%). Qua leeftijd en opleiding wijken ze niet af van het totale beeld.

**Figuur 5.6: Demografische kenmerken spirituele zinzoekers**



Spirituele zinzoekers zijn vaker gelovig dan gemiddeld. Zo beschouwt 44 procent zichzelf als actief christelijk (t.o.v. 32% gemiddeld). Spirituele zinzoekers hebben relatief vaak een niet-westerse migratieachtergrond en stemmen vaker dan gemiddeld op de ChristenUnie (10%), DENK (8%) en SGP (6%).

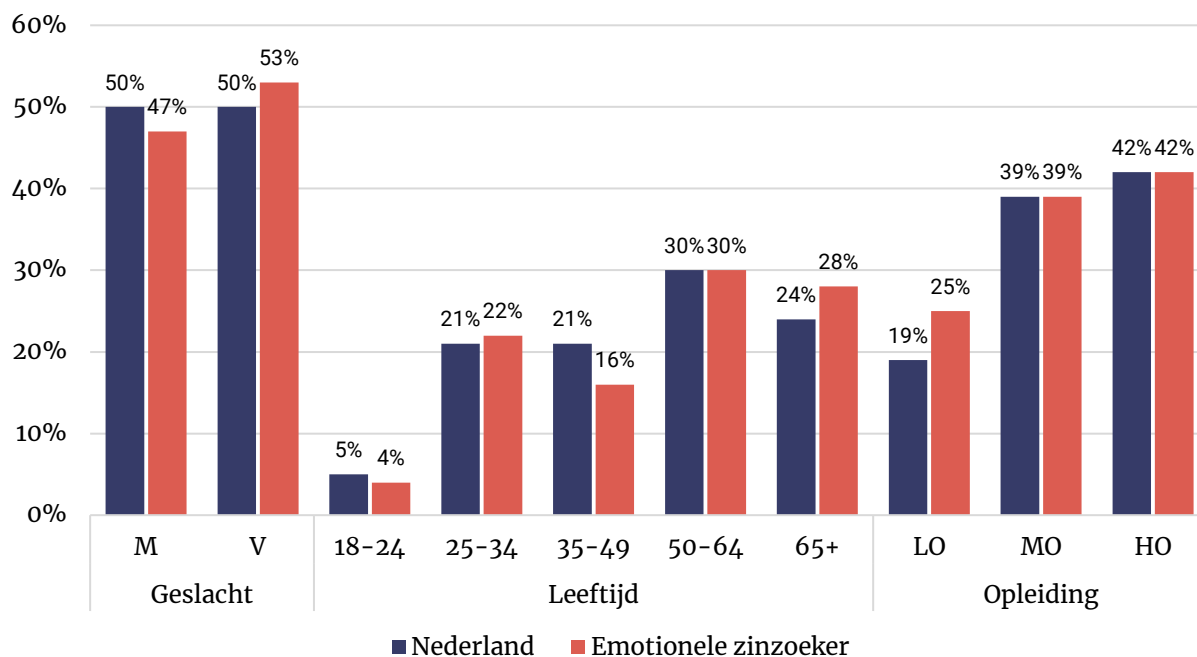
Spirituele zinzoekers zeggen veel vaker (63%) dan gemiddeld dat zingeving belangrijk is in hun leven. De helft (48%) van de spirituele zinzoekers heeft op dagelijkse basis contact met familie (gemiddeld 43%).

## 5.9 De emotionele zinzoeker

Voor dit type zinzoeker staat liefde, verbinding en leven in het huidige moment voorop. Ze vinden zingeving in oprechte relaties, en genieten van de simpele dingen in het leven. Ook geven ze prioriteit aan persoonlijk welzijn boven materiële bezittingen of carrièreontwikkeling. Ze zoeken geluk en tevredenheid meer in het hier en nu.

De emotionele zinzoeker is iets vaker lager opgeleid dan gemiddeld (25% tegenover 19%). Verder verschilt deze zinzoeker, qua demografisch, niet van de gemiddelde Nederlander.

**Figuur 5.7: Demografische kenmerken emotionele zinzoekers**

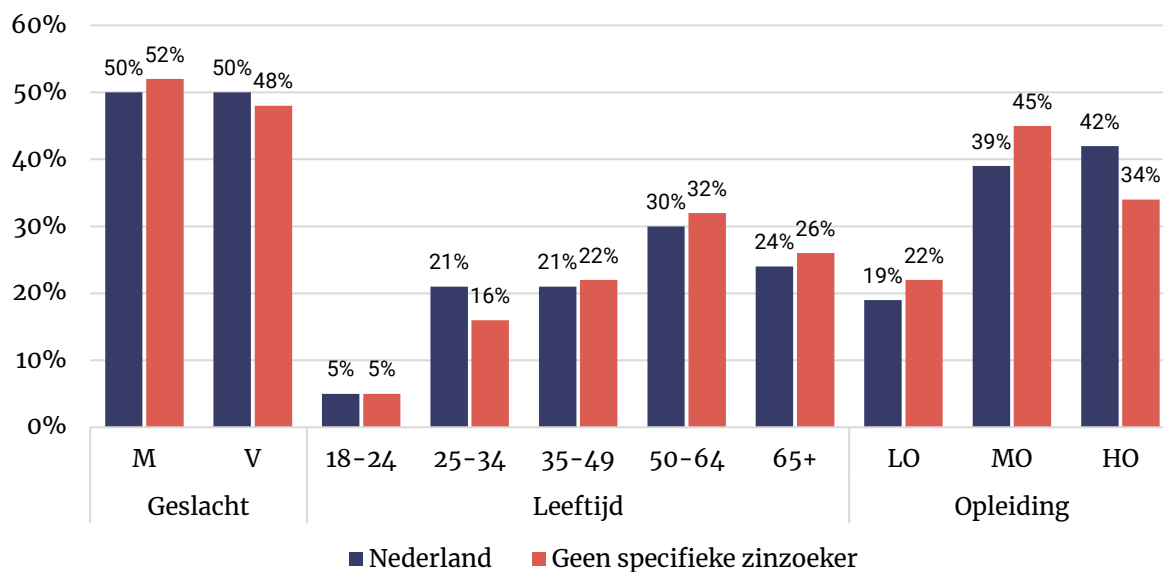


De emotionele zinzoeker is iets rechtser dan gemiddeld. Drie op tien (29%) zouden nu op de PVV stemmen. Hij/zij vindt zingeving niet zo belangrijk in vergelijking met de andere types en heeft iets vaker dan gemiddeld dagelijks contact met familie, vrienden, burens en mensen op het internet.

## 5.10 Geen specifieke zinzoeker

Vier op tien Nederlanders (38%) kunnen niet worden ingedeeld in een van de zinzoektypes. Dit betreft relatief vaak Nederlanders van tussen de 25 en 34 jaar oud (21% van de Nederlanders die niet tot een specifiek type behoren is tussen de 25 en 34 jaar oud t.o.v. 16% gemiddeld). Daarnaast zijn ze vaker lager of middelbaar opgeleid (in totaal 67% t.o.v. 58% gemiddeld).

**Figuur 5.8: Demografische kenmerken Nederlanders die niet tot specifiek zingevingstype behoren**



Deze groep heeft vaker dan gemiddeld kinderen maar relatief weinig contact mensen om hen heen zoals familie, vrienden, kennissen en burens. Ze geven ook veel minder vaak dan gemiddeld aan dat zingeving belangrijk voor hen is (19% geeft dit wel aan). Ze lezen relatief vaak regionale kranten (37%). Ze stemmen iets vaker dan gemiddeld op rechtse partijen. De PVV is het meest populair (28%).